

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája. Kazinczy-utca.
Telefón szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca Vojnich-palotába
Telefón szám 45.
Nyitvatartás soronként 20 krajczár

A német múzsa.

A német múzsa csökönyösen ragaszkodik a magyar terület édenéhez. A fővárosban már a légdrasztikusabb segélyéhez kellett folyamodnia annak idejében a közönségnek, hogy Thália egy ujonnan felszentelt templomából a Vig színházból nem éppen a legsimább úton kiszorítsa a vendéglátó hölgyet.

S a németek nagy uralkodója amikor a Vig színház előtt elhajatott fogatán mégis csak mosolygott és természetesen találta azt, hogy a magyarok színházukban magyar és nem német előadást akarnak és egy csepp sovinizmust sem látott a nemzeties tüntetés jelenségeiben.

A mi magyar főuraink azonban sokkal németebbek, mint maga a német császár. Nemcsak hogy dédelgetik a magyar művészet hátrányára a Deutsche Kunst-ot, hanem valósággal plántálják ezt a bogáncsot és jól vigyáznak arra, hogy a magja valahogy ki ne pusztuljon.

Napról napra adják ki most is a német színi előadásokra szóló koncessziókat. Pátenseket osztogatnak a magyar nemzeti szellem megengedett és büntetlen elnyomására és miután a főváros közönségével, amely már eléggé

érett arra semhogy a nyakába hagyna varrni akármilyen nyűgöt — a vidékre szorulnak és a provinczereknek kedveskednek azzal, hogy ma itt, holnap ott engednek tág teret a német művészetnek.

Nem tartozunk azok közé, akik igazi sovinizmusból mindent gyűlölnék és mindent kiirtani igyekeznének a mi nem magyar. A művelt haladáshoz tartozik a német nyelv tudása és szívesen látjuk, hogy iskoláinkban oly nagy vehemenczival tanítják akár a német nyelvet is és örülünk, ha ifjúságunk nem kénytelen hátra maradni a többi művelt nemzetek ifjúságától és tanulja a többiekkel együtt a német nyelvet is.

De specialisan a német színművészetet illetőleg, amikor azt tapasztaljuk, hogy a vidéki magyar színművészet fejlesztése érdekében eddigelő olyan kevés történt és minden e téren elért eredmény csak nagy küzdelmek árán érhető el és hogy csiga léptekkel halad a vidéki színművészet fejlesztése, nemcsak bajnak tartjuk a német szín előadási koncessziókat, hanem akadálynak tekintjük arra nézve, hogy az amugy is a kezdetlegesség stádiumában elfelejtett magyar színművészet valaha is fellendüljön.

A nemzeti művészet fejlődésének önvédelme tiltakozik tehát az ellen, hogy az erőszakosan hódítani vágyó német műzsának mi akár udvarjassági szempontokból, akár pedig más okokból itt ezen ország területén bódét nyitassunk, — hogy saját magunk varázsoljuk vissza a Bach korszak szép reminiscenciát, hogy a Schulverein életcéljának megvalósítására a koncessziókat mi magunk adjuk meg, mi a kiket a németek gyűlölnék, akik az az ő szemükben barbárok vagyunk, mi akiknek támogatását ők még is olyan szívesen igénybe veszik.

Mindazok a mozgalmak, melyek a tiszta magyar nemzeti szellem fejlesztése terén hullámszamba jöttek az utóbbi évtizedekben, ellene szólnak annak a koncilians eljárásnak, amelylyel a magyar intéző körök a hazánkba becsempészett német nyelv terjesztését elősegítik.

Próbálkoznánk csak mi meg a nagy Németországban hasonlóan eljárni, feltevé, hogy aránylag nagy számban laknának is ott magyarok. Egy cseppet sem járnánk jobban, mint azok a németek, akik Franciaországban, vagy azok a francziák, akik Németországban akarnának templomot emelni színművészetük Muzsájának.

TÁRCZA.

Az amfibiák.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Egyszerű falusi kis lány vagyok, aki nem igen szoktam válogatni a málna és földieper között és aki ettől is eltévelyedve a „Pesti Hírlap”-ot is szoktam olvasni. Így történt aztán hogy elolvastam Baedeker urnak a Hermafroditák című tárczáját.

Mihelyt ezt a tárczát elolvastam, rögtön szaladtam a papa könyvszekrényéhez és titokban kiloptam a „H” betűt és elolvastam a 108-ik lapon az egész cikket. Pedig hát higgye el szerkesztő ur, el se olvastam, mert annyi mindenféle áll ottan, hogy egy jónevű leány azt nem olvassa végig, képzelje csak csupa h. és nőnemű dolgokról van abban szó. Lesütöttem tehát angyali szempillámat és megesküdtem, hogy soha többé el nem lopom a papa könyvszekrénykulcsát, mert Zirzenéknél is azt tanították, hogy lopni nem illik.

És ez az oka, hogy a hermafrodita című cikkre reflektálni nem merek. De mivelhogy nem bírom kiállani, hogy egy hasonló témával ne foglalkozzam — újból kiloptam azt a

szekrénykulcsot és megnéztem, hogy volna-e egy hasonló téma, amely az én szeméremérzetemmel összeütközésbe nem jő.

Hosszas keresgélés után megtaláltam a 469-ik lapon a kétéltűeket, latinul szólva: az amfibiákat. Ezek is nagyon érdekes állatok. Kétféleképpen tudnak lélegzeni, t. i. kopolytával is meg tudóval is. Ebből azt következtetem, hogy a vízben is megélnék meg a szárazon is. Ezzel tehát azt akarom mondani, hogy a társadalomban is vannak ilyen emberek, olyanok, akik ha kell aristokraták, ha pedig kell akkor demokraták. Ha aristokratikus társaságukban vannak akkor előszedik tüdejüket és agyonraszívják magukat a haute krém rózsailatával és ha hirtelen a demokracia tengerébe dobják őket, akkor előveszik kopolytájukat, amely megvédelmezi őket a vízbefulladás ellen.

Születésüket véve alapul tulajdonképpen a kopolytásokhoz tartoznak. Ezt az eredeti állapotot azonban csakhamar megunták, mert hiszen nem nagyon diszes dolognak tartják azt, hogy ők a brekegő békák osztályába tartoznak.

Mikor ezt megunták akkor hozzálátnak egy kis autogymnastikához és addig forgolódnak a haute krémek között amíg öneik is megnő a tüdejük.

Már most a szerint lélegzenek amint a viaszonyok azt megkívánják.

Ha az alantas demokracia világ nyújt nekik valamit akár tiszteletbeli állást akár egy kis népszerűséget, akkor kitágítják kopolytájukat és azzal szívják magukba a különösen rossz illatú, gyakran foghagymához hasonló szagot. Kellemetlen szag, de hát a trappista sajt se vaimi finom illat, de azért a papa mégis szereti. Papa ilyenkor azt mondja, hogy a gyomor politikája követeli meg, hogy ebből is kell enni, ha azt akarjuk, hogy egészségesebben tápláljuk a testet.

Ha azután a demokracia forgolódás közepett a kopolytúk már belefáradtak a működésbe, akkor kimenekülnek a kelleetlen légkörből és egy kellemesebb helyre vonulnak el az aristokrata világ sokkal illosabb társadalmának aerájába és ott aztán előszedik tüdejüket és azzal lélegzenek.

Ezalatt persze a kopolytúk félre kell tenni, sok nagyon sok parfümre van szükségük, hogy a demokracziától rájuk ragadt illatot ellensúlyozzák.

És ilyenkor teljes tudóval szívják magukba a haute krém sokkal kellemesebb illatát. Megválogatják, mivel álljanak szóba, kinek köszönjenek és ilyenkor — a békáknál ez a vedlés ideje — alig lehet közönséges polgár

De minálunk másképen áll a dolog. Mi magyarok vagyunk, nekünk gavalérságból el kell néznünk sok olyan dolgot, amelyről biztosan tudjuk, hogy hátrányunkra van. Mi eltűnjük ezt meg azt a nemzetiségi agitációt, eltűnjük, sőt saját nemzetiségi törvényünkkel pajzsot adunk az összes gyűlölköző és nem gyűlölköző nemzetiségeknek, hogy itt sértetlenül támadhatnak is bennünket. Hát hogy ne volnánk akkor konciliansok a német Muzsával szemben — azzal a Muzsával, amely egy magyar színművet sem méltat arra, hogy lefordíttatná — mert hiszen ez derogál neki. A szerb színésznél legalább azt tapasztaljuk, hogy quasi a külső látszatnak eleget teendő, lefordított magyar darabokat is ad elő.

Igaz, hogy a német nyelvről azt mondják, hogy erre nem alkalmas.

Mi következik tehát ebből? Az hogy egy ilyen nyelvnek, amely a magyar nemzeti szellemnek semminemű lápot nem adhat és csak ellenhatásra alkalmas, mi sem engedjünk teret, — itt ahol magyarok laknak, ahol semmi más cél nem jogosult, mint az, amely a nemzeti erők fejlesztésére alkalmas és ahol nemcsak racionális, de szorosan vett kötelesség minden olyasminnek utját elvágni, ami a nemzeti szellem csökkentésére és kárára lehet.

Ez a mi önvédelmünkhez tartozik s a ki ezt sovínizmusnak nevezi, az lehet egy Bach korszakbeli finantz, vagy egy lágyeszű szobatudós — de semmi esetre sem magyar szellemben gondolkodó férfiú.

S mi alatt diadalmasan vonul végig a német Sängerei és Kotzebue hochgesinnt truppja: ezalatt siránkozva kiált segélyért az elhagyatott vidéki magyar Muzsa és fájdalmas pillantásokkal tekint a június 16-án megtartandó ministeri ankétra, kételkedve abban, hogy egy lépéssel engedik-e majd ott előbbre jutni.

embernek hozzájuk férni. Társaságukba csakis tüdővel lélegző állatokat bocsátanak be, zokon veszik, hogy egy kopolytús állat őket krémelvezetükben háborgassa és amint a Pallas Lexikon a 469-ik lapon írja „életszívóságuk rendkívül nagyfokú, fontos szerveiket veszíthetik el anélkül, hogy az pusztulásukat okozná.”

Szóval praktikus életfelfogásuk szerint majd tüdővel, majd pedig kopolytúkkal lélekeznek, úgy amint a viszonyok éppen megkívánják, de sehol nem fulladnak meg, mert megélnék szárazon is meg vizen is.

Még tovább folytatódnám ezt a cikket, de félek attól, hogy nagyon bele találok belelekedni a fejtegetésekbe és a papa megtalálná tudni azt, hogy ezt a cikket én irtam.

Ugy-e bár kedves szerkesztő ur nem árul el engem a papa előtt? Nagyon restelném ha megtudná, hogy én a szekrénykulcsát kitoptam és azokat az illetlenségeket a Pallasban elolvastam.

Ha nem árul el, akkor legközelebb egy ilyen különös békafajról bővebb ismertetést fogok beküldeni b. lapjának.

Titkos tisztelettel
Innocentia.

Örömmel olvastuk tehát Pázmándy Dénesnek az e viszonyokat élénken megvilágító cikkeit, amelyekből világosan kitévnek azok a misériák, amelyekben a vidéki színészet éppen az idegen inváziók dédelgetése folytán szenved.

Est remedium in hortis!

Különfélék.

— A királyi tábla elnöke Szabadkán. Dr. Bernáth Géza a szegedi kir. ítélőtábla elnöke tegnap városunkban volt, a mely alkalommal kir. járásbiróságunknál az új lajstromrendszer folytán beállott változásokat és újításokat megvizsgálta. Az új rendszernek komplikáltánál fogva, és különösen a miatt, mert ezen rövid idő alatt egyes ügyosztályokhoz beosztott hivatalnokok a kezelés teljes biztonságába bele nem tanulhattak, nem csodálhatjuk azt, ha a kir. tábla elnöke csak egy jegyzői iroda működése felett fejezte ki teljes meglepedését. Eutazásakor a kir. törvényszék tagjai kísérték ki az indóházhoz.

— A vidéki színészet. Pázmándy Dénes a Magyarország legutóbbi számában megírt cikkében élénken illusztrálja azt a sanyaru állapotot a melyben a vidéki színészet szilárdik. Cikkében a következőképen ír: „A magyar állam 5 év óta 10, illetve a két utóbbi év alatt 20 ezer forint évi segélyt nyújtott a vidéki színészetnek. Ez a segély megosztott vagy 50 város, 30 társaság és 1500 színész közt. Természetesen nagy eredményeket ilyen csekélységgel elérni nem lehetett. Ez az összeg csak arra volt elég hogy mentőrukként szolgáljon a vízbefuóknak. A mai kor igényeinek megfelelő, a művészeti feladatok magasiaton álló színészetet csak nagyobb áldozatokkal lehet megteremteni. Jogos követése a vidéki városainknak, hogy akkor midőn Budapesten a két állami színház évenként fél milliójába kerül a nemzetnek, az ő élvezetükre is fordítassék egy megfelelő összeg. Európában majdnem mindenhol segítyezik a színművészetet. Németország, Franciaország, Olaszország milliókat költ erre a célra. A szomszédos Ausztriában van 9 tartományi színház (Landestheater), holott Magyarországon még a legtöbb városban pénzt kérnek az igazgatótól. Szébenben, Brassóban Ujvidéken a magyar színészetnek 40 forintot kell esténként fizetnie a teremért és a világitásért. Csabán, Gyulán és egy rakás alföldi gazdag helyen egy krajczár segítyt sem kap a színház. Balassa-Gyarmaton a minap hallottam, hogy egy fészerszerű arénáért 20 frt esti hért kértek az igazgatótól. Leszkay András most építetett Kassán 6000 frt költséggel színikört — s csupán a bagázsijának az odaszállítására többé kerül neki 2000 forintnál. Ilyen mostoha viszonyok közt kellett eddig vidéki színésztünknek élnie.

— Jászai Mari Szabadkán. Színművésztünk egyik legkiválóbb alakja: Jászai Mari a jövő hét végén szombaton városunk vendége lesz. Ez alkalommal egy művészi estélyen fog városunk közönsége előtt művészetével fellépni, amikor is Szávai „Ezer tavasz”, Radó „Szent Péter és a hegedűs” és Kiss József „Simon Judith”-ját fogja előadni. A nagy művésznő szavaltatai közötti pauszokat Somogyi Mór zongora művész és a würtzburgi opera első drámai primadonnája B. Somogyi Karola fogják betölteni. A hangverseny műsorát ezuttal is közöljük: 1. Weber Liszt. Hangver-

senymű, 79. mű (Bucus, távollét, induló, a vízontlátás öröme) Somogyi Mór. 2. a) Mayerbeer. Nagy ária „Ördög Robertól”, b) Denza. Si tu maimais, Somogyi Karola. 3. Szávai. Ezer tavasz, Jászai Mari. 4. a) Paderewski. Menuette, b) Wagner-Liszt. Tannhäuser Nyitány (Concert-Paraphrase, Somogyi Mór. 5. a) Gregh. Franciaia Serenade, b) Tosti. Penso, Somogyi Carola. 6. Rado. Szt Péter és a hegedűs, Jászai Mari. 7. a) Raff. Caprice, b) Liszt. Rhapsodie hongroise, Somogyi Mór. 8. a) Leoncavallo. Musette dala a „Bohéme”-ből, b) Magyar népdal, Somogyi Carola. 9. Kiss József. Simon Judith. Jászai Mari.

— Falb jóslatai. Falb Rudolf, az örökös időjós ismét benelenzett a jövőendő titkába s kinézett onnan egy egész hónapi időjárás. Természetesen egy pár első és másodrendű kritikus napot is észlelt a nagy időjós, mi azonban azt hisszük, nem sok nyugtalanásgot fog okozni azoknak, akik Falb jóslatait kellőképen ismerik. Falb mester szerint június hónapban a következő időjárás várható: Június 1-től 8-ig: Enyhe időjárás, de kiterjedt csapadékok különösen 3-tól 8-ig. Június 2-ik, másodosztályú kritikus nap, 8-ikára viharok várhatók. Június 9-től 14-ig: Nagyfokú csapadékok; temperatura esik, az Alpeseben 12-ike körül hó omlások. Június 15-től 18-ig: A csapadékok meg szűnnek; a hideg időjárás tartós. Június 19-től 21-ig: A csapadékok megújulnak; a hideg időjárás egyre tart. Június 22-től 30-ig: A csapadékok megszünek: az időjárás enyhül.

— A kített csecsemő anyja. A napokban megírtuk, hogy özv. Rehák Lajosné konyhájába, míg az öreg asszony távollott volt, valaki egy csecsemőt tett be a konyhája sporhetjére. A rendőrség, melynél az esetet bejelentették, — azonnal a nyomozáshoz látott és csakhamar sikerült a csecsemő anyját Vinkó Viktor madarasi illetőségű cselédeány személyében kikutatni. A leány azt vallja, hogy a csecsemő Rehák Lajossal folytatott viszonyának gyümölcse és a gyereket nem ő, hanem Pap Anna vitte el és tetje ki özv. Rehák Lajosné konyhájában, azért mert Rehák Lajos a gyerek természetes atyja két hónap óta nem fizette a tartásdíjat. A csecsemőről különben felesleges már akárkinek is gondoskodni, mert gondoskodott róla a jó Isten, a ki tegnap magához vette. A holttestemet a halál okának constatálása végett felboncolják.

— A gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálattása. Kruspér Pál kir. főmérnök s államépítészeti hivatalfőnök elnöke alatt Szegeden szervezett bizottság a vizgákat 1898. évi június hó 11-én d. u. 3 órakor kezdve a m. kir. államvasutak szegedi szivattyu telepén fogja megtartani, mire érdekelték azon figyelmeztetéssel értesítettek, hogy a vizsga letételére vonatkozó kellően bélyegzett kérvényeiket a fent megnevezett bizottság elnökénél (Szeged postapalota) kell megelőzőleg s legkésőbb a kitűzött nap d. e. 9 órájáig benyújtaniók vagy beküldeniök.

— Inzultált baka. A bajai uton haladt Bagó János infanterista több féle elemozsiakkal vajamint egy profunttal terhelve. Szemben jöttek vele Császár Lukács és Grünfelder György notorius verekedők. Ezek aztán utját állták a bakának és addig incselkedtek vele, míg a baka mérgében a profuntot Grünfelder fejéhez vágta. Ez kellett csak a Császár—Grünfelder párnak! Megrohanták Bagót és hatalmasan dögönyözni kezdték. Arra jött azonban két honvéd, akik látták Bagó veszedelmét

segítségére siettek. A hónapok alapos beavatkozásának az lett az eredménye, hogy Császár több ökölnök kék—zöld nyomával elutott, Gründert pedig lefogták és átadták a rendőröknek.

— **A tolvaj Pesten is tolvaj.** Mert Bokalovics János csavargó még Baján kezdte el működését, a hol Hudi Pál lakodalmos házában egy félreeső szobából egy kabátot és 1 kiló csukrot emelt el. Azután felrándult Budapestre és a mint az utcán ácsorgott, Bitter Julianna cselédleányzóval találkozott a ki — éppen Április elseje lévén — hurczkodott régi helyéről és keresett valakit, a ki segítkezik neki a hurczkodásban. Bokalovics 5 hatosok fejében kész volt a cselédleány kofferjét a kívánt helyre elvinni, s a vállára véve a koffert elindult — éppen ellenkező irányban, miglen egy pálinkás butik csalogató hüvösebe betért. Bitter Julianna pedig azon napon hiába kereste a kofferjét. Történt azonban, hogy Bokalovics a butikban elkezdte feszegetni a koffer zárját és mikor látta, hogy az ottlevők figyelmeskednek reá, így szólt: «Megnézöm, hogy nem-e küldött engem Áprilisba az a cseléd, mert alighanem homok van a kofferben.» De mikor felfeszítette a koffert nem volt biz abban homok, hanem sokféle ruhanemű, meg a Bitter Julianna cselédkönyve, a mit igen jól látta a körülállók. Világos lévén, hogy Bokalovics nincs áprilisi kiküldetésben, rendőrért mentek, a rendőr pedig bekísérte a dutyiba. Ezen két renbeli lopásai felől számolt Bokalovics János a szabadkai törvényszéknek és elítéltetett 1 évi börtönre. Az ügyész és a vádlott is megnyugodott.

— **Villamos kisiklás.** Könnyen végzetessé válhatott volna az a baleset, mely tegnapi a Szabadka-Palicsi villamos vasut 3-ik számú kocsját, egy eddigelé még ismeretlen valakinek éretlensége, vagy szándékos rosszakarata folytán érte. Este 9 órakor teljes gyorsasággal haladt kifelé a 3-ik számú kocs. Az első kitérőn túl a bennülők nagy ijedelmére iszonyu recsegés ropogással, nagy porfelhőt felkarva, szinte bakugrásokat végezve kezdett a kocsit továbbhaladni. A kocsivezető szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét azonnal teljes erejéből fékezett. A kocsit ennek ellenére még vagy kétszáz méternyi haladt előre, azután kiugrott a sinek közül s majdnem kfelborult. A bennülők gyorsan kiugrottak s visszamenve oda a hol a kocsi az első lőkésérte a pályán egy hatalmas kődarabot és szilánkká morzsolta a rudat találta. Ezeket a tárgyakat alig néhány perccel előbb tehették oda, mert a közvetlenül előbb Palicsról érkező kocsit akadálytalanul haladt el azon a helyen. A rendőrség kutatja a tettest.

— **Lábra kelt hám és talicska.** Mind a két előbben nevezett élettelen tárgynak mozgosításáról Gabrics Péter gondoskodott, egy és ugyanazon napon. A Berzsényi utcában állott ugyanis Vörös Bálint kocsija, a lószerszám a rúdra volt vetve, lovak az istállóban ropogtatták a szénát, a gazdájuk pedig a korcsmában idogált. Gabrics István arra ment és leemelte felügyelet nélkül álló kocsiról a hámot, egy sarokkal odébb már el is adta egy Kosztics nevű embernek 1 frt 60 krért. Azután a piac felé vette útját Gabrics István és Fierszt féle czukrázda előtt egy talyicskát látott gazdátlanul álldogálni. Gabrics István ezt is oltalmába vette és elindult a talyigával egy kis sétára. Időközben azonban Vörös Bálint eloltván szomját, kiment az

utczára, hogy rendbehozza a szerszámot és induljon hazafelé, de a lószerszámnak csak hült helyét találván, a kapitányság felé vette útját. Vörös István pedig a mint így nagy busan halad a torony felé, találkozik egy emberrel a ki az övéhez nagyon hasonlatos lószerszámot visz, Vörös megszólítja az atyafit; Kosztics pedig (mert ő volt a megszólított) megmondta, hogy ezt a szerszámot Gabricstól vette. Így most már ketten mentek be a kapitánysághoz s visszatértek onnan hároman, t. i. egy rendőr is velük ment Gabrics István keresésére. Hát a mint a Berzsényi utcába érnek velük szembe jön Gabrics a ki nagy vigan tolja a talyigát. De vigsága csakhamar szomorúsággá változott, mert leültek és a rendőrségre vitték. Ott kült, hogy a talyigát is lopta. Ennek következtében most hűsöl.

— **Molnár János apátplébános — és az igényper.** Az országzerte híressé vált igényper utolsó jelenete ma játszódott le a kir. járásbírószág előtt. Olvasóink még bizonyára emlékezni fognak azon leleplezésekre, melyeket lapunk nemrégiben tett és melyekből kiviláglott, hogy a néppártnak milyen szoros össze köttetései vannak a magyarság legnagyobb ellenségeivel, a pánszlávokkal. Mi voltunk az elsők, kik a nyilvánosságra hoztuk, hogy a pánszláv *Subotičke Novine* kauzicióját titokban **Molnár János apátplébános deponálta.** Ezt a kauziciót a Szubotičke Novine szerkesztőjének hitelezői lefogalták és ekkor Molnár János apátplébánosnak ki kellett rukkolni a színel, hogy t. i. a kauzició az ő pénze, a felháborodott közleányt pedig azzal akarta expiálni, hogy a kauziciót a Szubotičke Novine-től megvonta. Azóta a Szubotičke Novine szerencsésen kült, Molnár János ur pedig pereskedett a kauziciója miatt. Ma kimondotta a járásbírószág, hogy a *hirhedt kauzició Molnár János apátplébánosé.* Az apátplébános ur most már szabadon diszponálhat felette, tehet vele a mit akar, ha úgy tetszik új pánszláv lapot indíthat ezen a pénzen.

— **Templomfosztogatók.** Az utóbbi időben egyre másra érkeznek a hírek a templomok kirablásáról. Legújabbban, — mint levelezőnk jelenti — az adai izraelita templomba törték be és felfeszítve a gyűjtőperselyt elvitték körülbelül 30 frt készpénzt, ezenkívül többféle ruhát.

Közgazdaság.

A sertésvész.

(Az alispán ur figyelmébe.)

Három éve már, hogy a sertésvész öli gazdaközönségünk sertés állományát. Minden óvintézkedés daczára, melyet ilyenkor igénybe vesznek, a kór tovább és tovább terjed és minden évben, mihielyt a hőség fellép, újból felüti fejét.

A tudomány pár héttel ezelőtt megállapította, hogy a sertéseknek 10 cny³ serummal való oltása a vész fellépésekor határozottan hatásos.

Több helyről halljuk azonban, hogy a gazdaközönség — mivel az eddigi kísérletek nem feleltek meg a most már bizonyos védekezésnek sem hisz és sertés állományát oltatni nem akarja, pedig csak úgy érhető el kedvező eredmény, ha az egész állomány oltatik.

A földmívelési minister — egész helyesen — ingyen szolgáltatja az anyagot az oltáshoz, tehát csak arról volna szó, hogy az oltó állatorvosnak az 5 krt fizessék meg.

Tegyük most egy kis számadást: A vész által megritkított sertések száma még az igen gazdag községekben is 1000—2000-re tehető.

Tehát csak 50—100 forintól volna szó, mely az oltás végzéseért járna az állatorvosnak. Ha csak pár darabbal kevesebb pusztulna így el akkor is már pótolva van a kiadás, a többi már rengeteg nyereség volna.

Pedig határozottan megállapították, hogy helyes időben, helyes mennyiséggel olva feltétlenül hatásos a serum.

Nem hogy semmi kétséget maga után, hogy az alispán — kinek szorgalma elvihatalan — pár nap leforgása alatt köteleességé teszi a törvényhatóságoknak a kötelező oltást mivel Bácskában kezd terjedni a vész és a késelem rengeteg károkat okozhat. Azt a csekély summát akár a közpénztárból utalványoztatná ki.

Állatorvos.

Az Adria biztosító üzleteredménye. A cs. kir. szab. Adria biztosító társulat üzleti jelentése, melyet az ez évi április 28-án megtartott közgyűlésen előterjesztettek, a következő fontosabb adatokat tartalmazza: Az életbiztosítási ágazatban az 1897. évben kötött biztosítási ügyletek 28.201,868 korona biztosított tőke és 45,780 korona biztosított járadékra ruznak s így a biztosítási átlag 1897. december 31-én 180 millió koronát meghaladó tőkét s 466,520 korona járadékot tüntet ki. A díjbevétele 7.494,320 koronát tesz, halál- és elérési esetekben teljesített fizetések 3.818,490 koronát vettek igénybe s ezenkívül függő károokra 642,508 korona lett tartalékra helyezve. Az életbiztosítási díjtartalékok immár 44.899,726 koronára emelkedtek. Az elemi (tűz és szállítmány) biztosítási ágazatok díjbevétele 15.019,402 koronát tett, viszontbiztosításokra 6.871,720 korona kárfizetésekre — a viszontbiztosítókot illető rész levonása után — 5.116,452 korona fordítottat és ezen felül függő károokra 838,346 korona helyeztetett tartalékba. A tűzbiztosítási díjtartalék 535,694 koronával emelkedett s jelenleg a társulat saját számlájára 4.489,204 koronát tesz, a szállítmánybiztosítási ágazat díjtartaléka pedig 175,662 koronára rug. A 272,558 koronányi árfolyamnyereség a fennálló árfolyam-ingadozások tartalékhoz lett csatolva. Osztalék fejében, úgy mint az elmúlt évben, részvényként 150 korona fizetetik ki. A társulat különböző tartalékai az 1897. évben 5.398,238 koronával növekedtek s az év végével 54,408,022 koronát tettek, a melyből díjtartalékokra — a viszontbiztosítókot illető rész levonásával — 46.282,246 korona, nyereségtartalékokra 6.029,104 korona és árfolyam-ingadozások tartalékokra 2.096,672 korona esik.

IRODALOM.

— **Hallatlan dolog, hogy egy harmincz millió legyen egy olyan titoknak az ára, mely a politika elmúlt évében felmerült, az ember önkéntesen is arra gondol, mennyivel olcsóbb volna az élet, ha a béke uralmi — de nem a fegyveres béke lépne életbe. Földmívelés, ipar, kereskedelem, művészet mennyire felvirágoznék, mennyire fejlődne az egyes nemzetek — s így a magyar irodalom is, melynek leghívebb zászlóvivői az illusztrált szépirodalmi heti lapok s ezeknek majdnem legidősebbje, a „Képes Családi Lapok”, mely már eddig is két évtizedes és szépen befutott multtal dicsekedhetik, s mely az elmúlt idő alatt a közönség szeretetét és elismerését érdemelte ki s kifogja érdemelni a jövőben is. S mindenhez csekély 6 frt előfizetési áron lehet megszerezniük egy évre 3 frton félve, negyedévre 1 frt 50 kton. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Bpest. V. Vadász utca 14.**

Törvénykezés.

— Pórujárt Don Juan. Ó-Moroviczán történt, hogy a szerelmes természetű Sztankovics György a korcsmában nagyobb mennyiségű enyhítő körülményt beíván, elment a plébániára és bekopogtatott a cselédszoba ablakán, közben a „Treszka” nevet emlegetve. A szobából azonban a Treszka helyett öv. Vörös Bálintné szolt ki, magyarázva, hogy a Treszka már nem szolgál itt. — Sztankovics erre úgy vélte, hogy ez legkevésbé sem baj, ha a Treszka már nem is szolgál, azért mégis be lehet őt eresztieni és miután ilyen értelmű turbékolásait Vörös Bálintné keményen viszszaütötte, Sztankovics hathatósabb eszközöz folyamodott, beförte az ablakot és úgy mászott befelé a szobába. Vörös Bálintné viszont erre az ajtón futott ki a kocsisért, a kinek segítségével az erőszakos vendéget átadták a csendőrségnek. Sztankovics György ezen kis kalandjának folytatása volt a napokban megtartott végtárgyalás, a melyen magánlaksértés miatt, az enyhítő körülményekre való tekintettel, 3 havi fogházra ítélték. Az ítélet jogerős.

200 közgy. sz. 8440/898.

Pályázati hirdetés.

Szabadka sz. kir. város tanácsa a Nagym. m. kir. honvédelmi minisztérium 27030 sz. XIV. 898. magas rendelete folytán közhírré teszi, hogy az 1897 évi XXIII. t. cz. értelmében unjonnan szervezett honvéd hadapród iskolánál az 1898/99 tanévre egy Szabadka sz. kir. városi ingyenes alapítványi hely lesz betöltendő.

Ennek folytán a tanács felhívja az ezen alapítványi helyért folyamodni szándékozókat, miszerint a főjegyzői hivatalban megtekinthető pályázati feltételek értelmében szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket legkésőbb f. é. június 15-éig a városi Tanácsra czimezve az iktató hivatalban nyújtásuk be.

Szabadkán 1898 évi június hó 1-én.

Dr. Gyorgyevits Szredoje,
h. polgármester.

8959/ta. 898. sz.

Pályázat.

Szabadka szab. kir. város törvényhatóságánél üresedésben levő 1200 frt évi fizetéssel, 200 frt lakbér és 100 frt ötdéves korpotlékkal és szabályszerű nyugdíj jogosultsággal kapcsolatos egy német-latin rendes tanári, továbbá egy évenként 840 frt évi fizetéssel kapcsolatos, három magyar-latin helyettes tanári, egy német-magyar esetleg német-latin helyettes tanári, s végül egy mennyiségtan-rajz geometria helyettes tanári állomások betöltése végett 1898. évi június hó 15-ig ezenen nyilvános pályázat nyitattik, felhívtnak ennél fogva mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy folyamodványukat végzett tanulmányaikról és eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványaikal felszerelten a fentebb kitett határnapig méltóságos Schmausz Endre urhoz, Szabadka és Baja városok főispánjához Szabadkán nyújtásuk be.

Kelt Szabadkán, 1898. évi május hó 28.

Dr. Gyorgyevics Szredoje
h. polgármester.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körut 32. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzeséplőgarnitúráit**, ipari czélokra alkalma „**Compound**“ **lokomobiljait**, teljesen vasból készült szalmakazalazó gépeit, gőz-kukoriczamor zsolóit, **Stibor-féle** körfűrészeit, **Milleneumi kaszáló- és arató-gépeit**, továbbá **SACK-féle** ekéit, **vetőgépeit**, **boronáit** és egyéb gazdasági gépeit.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Adriai biztosító társulat.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ.)

Életbiztosítási ágazat (A).

Vagyonkimutatás 1897. december 31-én.

Főmérleg (B). Elemi biztosítási ágazat.

VAGYON:		TEHER:		VAGYON:		TEHER:	
korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.	korona	fl.
Ingatlanok Budapesten, Triestben, Bécsben és Milánóban (jegyzék szerint)	4.870.400	Külön nyereségtartalék	800.000	Résztvények váltói	4.800.000	Alapítók	8.000.000
Értékpapírok (jegyzék szerint)	36.560.966	Rendelkezésre álló tartalék	947.015 80	Készpénz az igazgatóságnál és a képviselősegeknél	305.806 48	Nyereség-tartalék	2.614.849 66
Fenti értékpapírok 1897. december 31-ig járó kamatai	196.612 40	Arfolyamigadozói tartalék	1.468.671 60	Hitelintézetek, takarékpénztárak és bankokról elővezett kölcsönök	2.888.639 54	Rendelkezésre álló tartalék	900.000
Jószág-écsékek (jegyzék szerint)	443.777 80	Díjtartalék	39.744.250 58	Ingatlanok Triestben és Milánóban (jegyzék szerint)	580.000	Arfolyamigadozói tartalék	628.000 84
Hasonlerezeti járadékok és tőkék	28.701 16	Függő kárk tartaléka	1.873.137 18	A biztosítottakat illető nyereségre (külön zároszámla szerint)	3.035.776	Tulajdonosok díjtartaléka	4.488.294 60
Kötvénykölcsönök	3.735.127 46	A biztosítottakat illető nyereségre (külön zároszámla szerint)	13.042 82	Értékpapírok (jegyzék szerint)	37.194 62	Szállítványbiztosítások díjtartaléka	178.568 78
Követelések más biztosító-társaságoknál	747.311 82	Biztosító társaságok követelése	814.770 56	Fenti értékpapírok 1897. december 31-ig járó kamatai	1.108.145 78	Függő tiszkarok tartaléka	628.140
Különféle ügynökségek	911.894 70	Követelések a társaság központi vezetőségénél (folyószámla egyenlege)	278.934 96	Váltak és utalványok tarczája	6.245 10	Függő szállítványkárk tartaléka	270.206 04
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	7.816 06	Különféle hitelezők	229.493 72	Kölsönök értékpapírokra	882.413 48	A telenári tisztviselők takarékos ellátási pénztára	9) 966.986 72
	47.501.607 40		47.501.607 40	Kölsönök értékpapírokra	2.448.775 82	Jubilumi alap tisztviselők leányainak kihazasítására	52.000
				Követelések más biztosító-társaságoknál	278.934 96	Biztosító-társaságok követelése	1.165.622 06
				Különféle ügynökségek	288.499 22	Különféle hitelezők	965.417 72
				Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek		Fel nem vett osztalékok	4.114
				Leltár		1896-ról áthozott nyereség	12.188 74
						Az üzletév nyeresége	803.130 32
				Későbbi években esedékes díjak összege	80.850.618 98		31.615.224 48

A társulat fennállása óta, azaz 1838 június 1-től 1897 december 30-ig kárk fejében kifizetett 414.880.638-30 koronát.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Glansztetteni Dr. Alber ágost báró, Neumann Henrik önm. vezérigazgató, Parisi József, Ralli Pál báró, Reineit Károly báró v. b. t. t., Salem Henrik, részvételű Frigyesy Adolf, vezértitkár.

A. magyarországi osztály: Budapest, IV. kerület, Váci-utca 9. szám, a társulat házában.
Báró Podmaniczky Frigyes, intéző; Frigyesy M., titkár; Lichtenberger J., vezértitkár.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ker. főügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adnatk és élet-, tűz- és szállítvány-biztosítások az „Adriai biztosító társulat”, — jégbiztosítások a „Déli jég- és viszontbiztosító társaság” és baleset elleni biztosítások a „Nemzetközi baleset ellen biztosító részv. társaság” számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtnak el.

A szabadkai ker. főügynökség **Buchwald Leó.**

Minden hirdetés beiktatása legalább 50 krba, 20 szónál többre terjedő hirdetésnél minden szó 2 krba, vastagabb betűkből 3 krajczárba kerül.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apró hirdetések előre fizetendők; hirdető félnek névrel vagy lakcímmel ellátott hirdetések után 30 krajczár beilygilleték külön fizetendő.

„Bácskai Hírlap“
apró hirdetésirovata ugyszólván az egyetlen tér ahol Bács-Bodrogvármegyének közönsége sokszor a legsürgősebben keresett felület, mert mindenki aki ajánlkozik valamely állásra
a „Bácskai Hírlap“
apró hirdetései által ezt az állást megkaphatja, mindenki, aki alkalmazottat keres
a Bácskai hírlap

apróhirdetési rovata által azok kifejezéséhez módot talál, — mindezek nélkülözhetlennek teszik előbb több mindenkire nézve
a „Bácskai Hírlap“
apróhirdetési rovatát.
a „Bácskai Hírlap“
apróhirdetési útján talál ilyen, — mindenki, akinek van egy titkos szívbeli óhaja melyet nem tud másokkal közölni

Gyermekterésznő,
ki a német és magyar nyelvben jártas, két gyermek mellé azonnal felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Eladó palicsi villatelek.
A villamos vasut vég állomásán (150 öl távolságra) 1000 öl parcellákban jutányos árban esetleg 10 évi törlesztésre villatelkek eladók.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy fiatal fűszerkereskedő segéd és egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik.
Szilágyi István fűszerkereskedésében Szabadkán, Zenta-ut, gázgyárral szemben.